

EUROPEAN ANTI POVERTY NETWORK | SLOVENIA
EVROPSKA MREŽA ZA BOJ PROTI REVŠČINI | SLOVENIJA

Izjava EAPN Slovenija ob Mednarodnem dnevu boja proti revščini

EAPN Slovenija, ki jo trenutno sestavlja 19 nevladnih organizacij, je članica Evropske mreže za boj proti revščini – European Anti Poverty Network. Ustanovljena je bila leta 1991 in danes predstavlja največjo evropsko mrežo nacionalnih, regionalnih in lokalnih mrež ter evropskih organizacij, katerih glavne dejavnosti so usmerjene v boj proti revščini in socialni izključenosti. EAPN deluje za in z osebami z izkušnjo revščine kot ključnimi deležniki pri sooblikovanju in soodločanju o politikah na nacionalni in evropski ravni. EAPN Slovenija je bila ustanovljena maja 2019, septembra 2019 je postala članica Evropske mreže za boj proti revščini.

V drugem slovenskem *Poverty Watch* poročilu, ki je nastalo v okviru EAPN Slovenija, opozarjamo na poglobljanje in naraščanje revščine, socialne izključenosti in neenakosti. Ključni deli poročila o revščini v Sloveniji so pričevanja, razmisleki in zgodbe ljudi z izkušnjo revščine.

Pandemija covid-19 je poglobila že obstoječe stiske najranljivejših skupin, predvsem pa je pokazala na že siceršnje sistemske pomanjkljivosti. Zaradi oteženega dostopa do storitev so prizadeti zlasti starejši – poglobljanje socialne izključenosti in neurejenost sistema dolgotrajne oskrbe.

Revščina pokaže stopnjo neenakosti, ki se pogosto začne z materialnim prikrajšanjem in pomanjkanjem, kar privede tudi do izključevanja in stigmatiziranja ljudi z izkušnjo revščine.

Stopnja tveganja revščine pa ni za vse enaka. Revščini so najbolj izpostavljeni starejši, zlasti ženske, revni zaposleni, katerih plače so pod eksistenčnim minimumom, brezposelni, mladi in otroci iz revnih družin, enočlanska gospodinjstva ter enostarševska gospodinjstva, med katerimi prevladujejo materinska enostarševska gospodinjstva.

V Sloveniji je minimalni dohodek določen kot cenzus za dodelitev denarne socialne pomoči in je postavljen tako nizko – tj. 402,18 evrov – da ne omogoča preživetja. Prag tveganja revščine namreč znaša 739 evrov.

Skoraj 60 % prejemnikov in prejemnic je denarno socialno pomoč prejelo v daljšem obdobju, in sicer vsaj dve leti v zadnjih treh letih. To kaže na majhne možnosti za izhod iz revščine in težji dostop do trga dela. Socialno pomoč prejema tudi zaposleni, zlasti tisti z minimalno plačo, ki delajo prekarno in hkrati preživljajo več otrok.

Minimalni dohodek, ki je določen kot cenzus (402,18 EUR) za dodelitev denarnih prejemkov, je bistveno nižji od minimalne plače (1.024 EUR bruto oz. 736 EUR neto) z namenom spodbujanja ljudi k iskanju zaposlitve. Vendar pa minimalna neto plača, ki se giblje blizu praga tveganja revščine, ne more zagotavljati dostojnega življenja, temveč ustvarja revne zaposlene.

Humanitarne organizacije v Sloveniji opozarjajo na izrazit porast prejemnikov in prejemnic pomoči, zlasti oseb, ki so izgubile zaposlitev, prekarnih delavk in delavcev, oseb z nizkimi prihodki, oseb, ki so potrebovale pomoč v času ekonomske in gospodarske krize pred desetimi leti in se sedaj vračajo po pomoč, medtem ko so se med obstoječimi uporabniki in uporabnicami stiske še poglobile.

Podobno kot v prvem, smo tudi v drugem poročilu o revščini in socialni izključenosti v Sloveniji posebej izpostavili problem dolgotrajne revščine, stiske ljudi z minimalnimi dohodki in posledično socialno izključenost, prenizko minimalno plačo in problem nasilja, ki se je znotraj družin v obdobju zaprtij države povečalo predvsem v času šolanja in dela od doma.

Opozarjamo na porast intimnopartnerskega in družinskega nasilja v obdobju pandemije covid-19 (med partnerji, starši nad otroki in otroki nad starši). Izrazito je prepletanje različnih oblik nasilja (spolno, ekonomsko, verbalno, fizično). Pomembno je sistemsko reševanje ob sodelovanju z nevladnimi organizacijami, ki delujejo na področju nasilja.

Članice EAPN Slovenija ugotavljajo, da se je dostop do institucij pri urejanju statusno-administrativnih zadev v času pandemije omejil, prav tako osebe z izkušnjo revščine poročajo o nedostopnosti do zdravstvenih storitev.

Potrebno je zagotavljati večjo dostopnost in odprtost Centrov za socialno delo – neposreden stik z ljudmi, ne le preko vložilnic in e-pošte, zagotavljanje časa in možnosti za strokovno socialno delo, ki bo omogočalo ljudem sogovornika in nujno potrebno oporo v težkih življenjskih situacijah. Hkrati pa je nujno preprečevati administrativne zastoje, ki onemogočajo, da bi ljudje prišli do potrebne pomoči (npr. izdaja odločb CSD, ki povzročijo zakasnitve izplačil).

V poročilu o revščini v Sloveniji ugotavljamo tudi, da velika večina upokojenih, ki so upravičeni do varstvenega dodatka, le tega ne prejema. Pomanjkljive ali napačne informacije o tej obliki državne pomoči in zahtevnost postopka so ključni razlogi, da marsikdo te oblike pomoči kljub upravičenosti in potrebi po njej ne dobi.

V diskusijskih skupinah je bilo enotno mnenje, da so v veliko pomoč in podporo nevladne organizacije, ki ljudem z izkušnjo revščine pomagajo zgraditi plan za izhod iz trenutne situacije ter nudijo tehnično, strokovno, materialno, socialno in emocionalno pomoč. Nevladne organizacije pomembno dopolnjujejo sistem socialnega varstva, predvsem z izvajanjem socialnovarstvenih programov in humanitarnih dejavnosti.

Odprava revščine je politična odločitev!

Več informacij:

Dr. Živa Humer (ziva.humer@mirovni-institut.si) in Jean Nikolič (jean.nikolic@kraljiulice.org)